

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 25 Din
poštom 150 Din
celotno 300 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
nedejska izdaja
celotno v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
slo.p. peti vrsta
maloglasov po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 mm v širini
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
p. Pr. vedem g
naročnu popust
Izide ob 1. januarju
razen ponudila in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirani
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Lekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inštalacijo, Savaletova št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Reklamni nacionalisti

Novo stanje v naši državi je pri marsikom vzbudilo napačno misel, da je prišla doba nove konjunkturi. Tako so nekateri iz tako zvanih gospodarskih krogov mislili, da je prišla doba črne reakcije, ko bo mogoče vreti vse socialno-politične pridobitve pred in povojne dobe pod klop in ko bo tudi splošni volilni pravici za vedno odbilo. Zopet drugi konjunkturisti so mislili, da so se vrnilo oni zlati časi, ko je obstajalo vse politično delo v tem, da je kdo uganjal prav divjo reklamo s svojim več ali manj pristnim nacionalizmom z edinim ciljem, da je na ta način tem bolj krepko zatožil svojega političnega nasprotnika.

Zlasti ti drugi konjunkturisti so v zadnjem času pridno na delu in kamorkoli se prikaže kak odličnejši pristaš bivše SDS, že se tudi oglase stari denuncijantski očitki, kako da so preganjani v Sloveniji »nacionalni elementi«, pa čeprav da morejo samo ti jamčiti za zmago nacionalne misli v Sloveniji. Z denunciranjem in klevetami se hoče delati reklama za lasten nacionalizem, ker pač gospoda te vrste ne more razumeti, da ima novo stanje tudi ta glavni cilj, da se z reklamnim nacionalizmom neha in da zavladna na njegovem mestu pravi in istiniti nacionalizem.

Pravi nacionalizem pa je samo tisti, ki utrjuje in množi narodno premoženje, ki tako ustvarja možnost za čim višji duševni napredek naroda in ki z gospodarskim in kulturnim napredkom praktično dokazuje narodu, da mu more samo bivanje v narodni državi pomagati na zeleno vejico. Je to plodonosen in ustvarja-joč nacionalizem, ki se priporoča s svojimi deli in ki zato ne potrebuje nobene besedne reklame, ker ga njegova dejanja dovolj krepko priporočajo. Naši reklamni nacionalisti pa žalibog takih priporočljivih dejanj ne morejo pokazati in zato so samo mojstri v besedni reklamni in zato mislijo, da je mogoče živeti od tožarjenja nasprotnika.

Ne samo, da ne morejo nikjer pokazati priporočljivih del, so edini spomeniki njih delavnosti le obupno žalostni polomi in bankroti, uničenje vse nacionalizacije in pa neverjetna moralna dekadencija, ki je najbolj razkrita baš v denuncijantstvu.

Na široko govore o svojem nacionalizmu. Vprašamo pa, ali je sploh razumljivo, da slovenski nacionalist po krivem denuncira fašistični oblast slovenski denarni zavod, kakršen je bila Jadranska banka? Pa bi si mogel sploh kdo misliti, da honorira Slovenec, ki pravi o sebi, da je vzor nacionalista, tako denunciacijo še s posebno nagrado? Pa morajo na taka dejanja pravi nacionalisti molčati?

In kaj je bila posledica takega protinacionalnega dela? Po vojni je prišla cela vrsta tujih podjetij v slovenske roke in v katerih so danes? Močna banka v Prešernovi ulici je bila v slovenskih rokah, po nesreči Jadranske banke je zopet večina njenih delnic v tujih rokah. Ista je bila usoda največje pivovarne v Sloveniji, ista zamenjava slovenskih lastnikov s tujimi se je izvršila v celi vrsti drugih podjetij in ko so ti reklamni nacionalisti atakirali še Ljubljansko kreditno banko, da jo zvežejo z usodo Slavske, je obstojala največja nevarnost da bo sploh vsa večja industrija v Sloveniji padla v tuje roke. Samo na ta način je bila preprečena ta nevarnost, ker so se naši resnični gospodarski krogi znali obvarovati teh reklamnih nacionalistov in ker je vedno večja gospodarska kriza dokazala, da se s političnim žandarstvom ne da konsolidirati države.

Kaj nam pomagajo vse visoko leteče besede o nacionalizmu, kaj naj pomeni vse to bahavo ponašanje z nacionalizmom, če pa je bil edini efekt te reklame in te nelepe samohvale samo ta, da je na meji države postal in ostal tujec gospodar največjih jugoslovanskih podjetij!

Kontrola našega gospodarstva je danes v tujih rokah in to je »zasluga« onih reklamnih nacionalistov, ki so dosedaj še vedno znali le to, da so živeli od nacionalizma, niso pa znali zanj delati. Zato niso nikdar iskali naroda, temveč so ga hoteli s palicami in nasilstvi prisiliti, da se izreče za njih politiko. Toda samoumor bi storil narod, če bi se udal tej politiki, ker bila je to politika bankrota.

Takšna je bilanca tega reklamnega nacionalizma in slično bi doživeli zopet, če bi ti reklamni nacionalisti dobili besedo. Zakaj baš njih reklamno povdarjanje takšnega nacionalizma in klevetanje ljudi, ki so na vseh poljih materialne in duhovne kulture le ustvarjali in pozitivno delali, dokazuje, da so ostali takšni, kakršni so bili ljudje, ki še vedno niso pozabili na žandarsko politiko, ljudje, ki znajo samo

„Balkan balkanskim narodom!“

Zbližanje med Bolgarijo in Jugoslavijo - Ugoden utis v Soliji - Naše uradno obvestilo

Sofija, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Vest o tem, da se zopet otvori jugoslovansko-bolgarska meja, je napravila v Soliji odličan vtis in pozdravlja se kot začetek normaliziranja in obenem zboljšanja odnosov med obema državama. Posebna važnost se pripisuje ustanovitvi mešane komisije, ki bo v primeru novih obmejnih sporov avtomatično nastopila za njihovo poravnavo. Pričakuje se, da bo že sam obstoj te komisije pripomogel, da se ne bodo več ponavljali dogodki, ki bi mogli povzročiti zopetno zatvoritev meje med obema državama. Najto-pleje se pozdravlja tudi ob isti priliki izrečena misel, da se končno začne že dolgo nameravana pogajanja za trgovinsko pogodbo. V tem se vidi znak, da sedanji bolgarski režim resno misli na to, da se uvedejo s Solijo boljši odnošaji. Bolgarski listi naglašajo, da je korak bolgarske vlade znak njene moči, ko je v nasprotju s prejšnjimi parlamentarnimi vladami spoznala, da so dobri sosedni odnošaji najnujnejši predpogoj za napredek in sporazum vseh balkanskih držav. Dogodek je velikega pomena tudi za notranjo bolgarsko politiko, ker se je z ukinjenjem mejne zapore ojačil položaj zunanjega ministra Burova, ki je vedno zastopal prijateljsko politiko nasproti Jugoslaviji in od-

ločno odklanjal zahtevane represalije proti jugoslovanskemu sosedu.

Belgrad, 7. febr. (Telef. »Slov.«) Danes opoldne je zunanje ministrstvo izdalo naslednje sporočilo:

»Naš poslanik v Soliji g. Ljuba Nešić je večeraj obiskal bolgarskega ministra za zunanje zadeve g. Burova in ga obvestil, da je vlada kraljevine SHS izdala obmejnimi oblastem potrebna navodila o tem, da se z današnjim dnem ukinejo varnostni ukrepi na meji in se tako olajša redni promet potnikov, kakor tudi gibanje dvolastnikov. Še ta mesec se sestane v Pirotu mešana komisija, ki bo proučila in predložila obema vladama vse potrebne ukrepe za uvedbo normalnega prometa. Komisija bo nadalje proučila možnost postavitve stalnega mešanega organa, komisije ali komisarija, ki naj avtomatično odloča v vseh primerih morebitnih incidentov ali njegovih težkoč v pogledu obmejnega mira in rednega prometa. V smislu že prej doseženega sporazuma obstojana obeh straneh pripravljenost, da se v najkrajšem času sestanejo v Soliji delegati, ki naj prične pogajanja za doseg trgovinske pogodbe.«

Za aktivno zunanjo trgovinsko politiko

Vlada pripravlja celo vrsto trgovinskih pogajanj

Belgrad, 7. febr. (Telef. »Slov.«) Ko je padla beseda o neobhodnih potrebah našega gospodarstva, se je zahtevala posebna aktivnost od naše zunanje trgovine. Pomanjkanje zunanjih tržišč smo občutili tem bolj, ker je radi notranjepolitičnih sporov zaostal naš gospodarski razvoj, dočim so druge države sklepale medtem trgovinske pogodbe. Tako smo se naenkrat znašli v izrednem položaju, da moramo pogodbe ponujati in čakati, kdaj bo druga stranka čutila potrebo po trgovinskih zvezah z nami. Mestoma pa so nastale za skle-nitev pogodb skoraj nepremostljive težave.

Napoved, da se bodo pričela trgovinska pogajanja z Bolgarijo, in da bo takoj imenovana komisija, je brez dvoma znanilka lepše pomladi. — Nužno potrebno za dve sosedni državi v dobi vezanega gospodarstva je, da se medsebojno trgovinsko sporazumeta, pa naj si bosta to Češkoslovaška in Nemčija ali pa Češkoslovaška in Francija.

Poleg trgovinskih zvez z Bolgarijo ima naša zunanja trgovina v vidiku še druge pogodbe ali vsaj poskuse. Pogajanja s Španijo napredujejo. V marcu bo odpotoval načelnik dr. Stajnmec-Sorodolski v Barcelono in Madrid. — Če pridemo do trgovinske pogodbe s Španijo, bo mnogo pomagano izvozu lesa, cementa, živine, hmelja, jaje, pa tudi drugim

predmetom, o katerih se bo govorilo v pogajanjih. Vprašanje je, ali bo dobra volja na španski strani, ker namerava španska vlada v kratkem zvišati svoje tarife, kar bi našo pogodbo nemalo otežilo.

Nadaljnja pozornost bi se pokazala nasproti Turčiji, Romuniji in Poljski. Glede Turčije ni treba poudarjati pomena novoturške zmodernizirane sile na trgovinskem polju. Kako bodo trgovinska pogajanja s Turčijo potekala, še ni mogoče reči. Dosedaj so bili na stališču čakanja, izgovarjanja, oziroma pogov-jev, ki niso s trgovinskimi pogajanjmi v nobeni zvezi.

Kolikor pride v poštev Romunija, se je položaj precej spremenil, odkar je na vladi Maniuova kmečka stranka, ki ima v programu popolno državno preobrazitev. Ker je Maniu imel doslej le malo časa za izvršitev svojega programa in njegovi cilji v zunanji trgovini še niso tako natančno opredeljeni, bo treba opazovati tok dogodkov, ne da bi manjkalo z naše strani ponovne pobude.

Če bo prišlo do kakih novih pogajanj s Češkoslovaško, je splošno prepričanje, da je to odvisno od češkoslovaške notranje politike.

S Poljsko se pripravlja tarifna pogodba. Če bi pa bilo mogoče, tudi splošna trgovinska pogodba.

ker se je videlo, da Nj. V. kralj računa z vsemi stvarmi. Težke so bile bolezni, ki so Hrvatsko pretresale v zadnjih desetih letih. Veliko in upravičeno je bilo upanje, da-li bomo kdaj dosegli v lastni državi ravnopravnost. Današnja amnestija opravičuje upanje v boljše bodočnost.

Zaščita naših delavcev v tujini

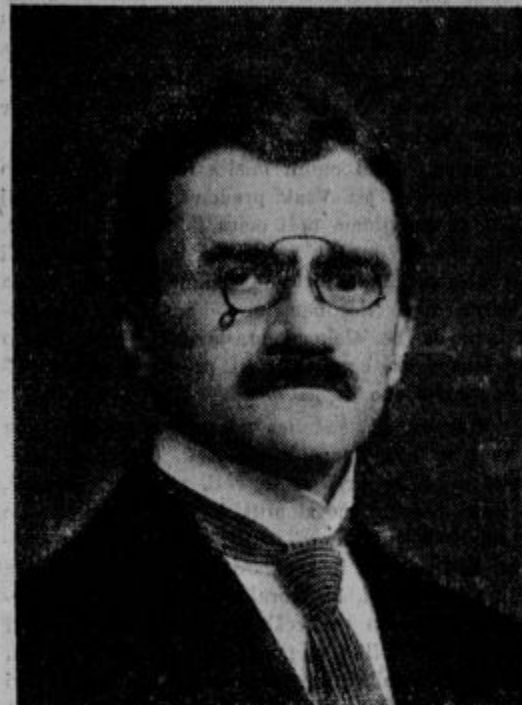
Belgrad, 7. febr. (Tel. »Slov.«) V zunanjem ministrstvu se je sestavila delegacija, ki bo šla v Romunijo, da prične pogajanja z romunsko vlado za pogodbo o zaščiti naših delavcev v Romuniji. Kar se tiče slične pogodbe s Francijo, za katero naj bi se takoj po podpisu trgovinske pogodbe začela pogajanja, pa smo zvedeli, da se čaka na povratek naše trgovinske delegacije, oziroma da ima trgovinski minister s seboj tudi navodila, da v toku svojega bivanja v Parizu pokrene tudi to vprašanje.

Kralj je podpisal ukaz, s katerim se postavlja zagrebški vseučiliški profesor na pravni fakulteti dr. Milorad Strazičnicki za našega poslanika v Buenos Airesu. Dosedanji poslanik Grisogono se postavlja na razpoloženje.

Belgrajska trgovska zbornica je poslala notranjemu ministrstvu spomenico, v kateri ga opozarja, da se je v zadnjih desetih letih proglasilo toliko vasi in trgov za mesta, kakor se to ni zgodilo v 48 letih. Radi tega naj se imenovanja mest revidirajo.

Minister dr. Engliš

Praga, 7. febr. (Tel. »Slov.«) »Česke Slovo« piše, da je kralj Aleksander povabil bivšega češkoslovaškega finančnega ministra dr. Engliša v Jugoslavijo, najbrže zato, da bi kot strokovnjak sodeloval pri davčni reformi. Dr. Engliš je načelno sprejel vabilo in samo prosil za več informacij. Baje bo odpotoval že prihodnje dni.

Dr. Karl Engliš je bil rojen dne 17. avg. 1880 v Hrabru v Sleziji kot sin rokodelca. Obiskoval je češko gimnazijo v Opavi in nato študiral pravo v Pragi in Münchenu. Od l. 1904—1908 je bil koncipist v deželnem statist. uradu v Pragi, od l. 1908 do 1911 pa v trgovinskem ministrstvu na Dunaju. L. 1911 se je habilitiral za narodno gospodarstvo na tehnični v Brnu, postal še isto leto izredni, l. 1917 pa redni profesor. L. 1919 je postal redni profesor na novoustanovljeni juridični fakulteti Masarykove univerze v Brnu in tudi njen prvi rektor.

Politično je zaslovel, ko je l. 1913 predlagal v moravskem deželnem zboru elektrifikacijo Moravske. L. 1918 je postal član revolucionarne narodne skupščine. l. 1920 pa rednega parlamenta. V letih 1920—1922 je bil finančni minister in je bil za politiko valne stabilizacije v nasprotju s Pašinom, ki je bil za deflacijsko politiko. Nato je bil finančni minister še v 2. in 3. Švehlovem kabinetu, dokler ni iz bolezenskih vzrokov zaprosil dne 5. junija za dopust. Kot finančni minister je konsekvntno in neustrašno izvajal svojo politiko ne glede na to, če je ta popularna ali ne. Njegova zaslug je, da so danes češkoslovaške finance urejene in zato je bila njegova pozicija tudi izredno močna, pa čeprav je pripadal mali stranki »Narodnega dela« in ostal je minister, čeprav ni na volitvah prodril.

Mnogo se je Engliš udeleževal tudi na književnem polju. Njegovo najvažnejše delo je l. 1922 izišlo »Záhady hospodarského nupštení«, Denar (l. 1923). Načrt narodno gospodarske politike (l. 1917) in še mnogo drugih del in razprav. Njegovo delo »Denar« je izšlo v Ogrizovem prevodu tudi v slovenščini v Splošni knjižnici.

Predsed. „Hrv. Radiše“ pri kralju

Kot najbolj hrvatska društva veljata Hrvatski Sokol in Hrv. Radiša. Zastopniki obeh teh društev pa so bili te dni sprejeti od kralja v avdienci, kar hrvatski listi beležijo z velikim zadoščenjem.

O svoji avdienci je dejal predsednik H. R. g. Holujevič med drugim: Kralj me je sprejel s posebno iskrenostjo in ljubeznivostjo. Kralju sem navedel potrebe H. R. in njegov cilj Videl sem, da je kralj nad vse točno informiran o razpoloženju na Hrvatskem. Opetovano je kralj povdaril, da hoče enakost vseh brez ozira na versko ali plemensko pripadnost.

Belgrajske vesti

Belgrad, 7. febr.

Pri Nj. V. kralju so bili danes v avdienci vojni minister general Hadžić, poštini minister dr. Kumanudi, predsednik vlade general Peter Živković in gradbeni minister Savković.

Radi smrti španske kraljice je na našem dvoru odrejeno tridnevno žalovanje od 6. do 8. februarja.

Imenovane uprave mest Belgrada, Zagreba in Ljubljane. Novo imenovane uprave bodo razglašene jutri ali pojutrišnjem.

Namesto odpuščenih, neizprašanih gimnazijskih učnih moči so nameščeni: v Mariboru na realki A. Kocjančič, in dr. Vladimir Kralj, na gimnaziji v Celju Ivan Sačević. Suplenta Ciril Bernot in Srečko Bavčer sta postala profesorja.

Dr. A. Gosar:

Reforma uprave

Vprašanje, kako izvesti uspešno reorganizacijo naše uprave, je silno pereče, dokaj zamolano. Zlasti je jasno, da se to vprašanje ne da kar čez noč dobro rešiti. Zakaj uprava so v prvi vrsti ljudje. Vse drugo — tudi naš famozni zakon o državnem računovodstvu — je manj važno od ljudi, od uradnikov. Teh pa ni mogoče čez noč popolnoma preurediti, jih tako izobraziti ter izvežbati in — kar je še najpomembnejše — jih tako vzgojiti, da bodo v vsakem pogledu kos našim novim upravnim nalogom in zahtevam.

Zato bi bilo mnogo predalet, ako bi od novega režima zahtevali oziroma pričakovali, da bo naša uprava že danes ali jutri, ali recimo v enem letu izdatno izboljšal. Ne, za to ne gre. Uspehi se bodo mogli videti šele v toku daljšega časa. Pač pa je važno, da se še sedaj zamisli in pripravi, ter da se prične stopnjeno uvajati v našo upravo tak red, tak sistem, ki bo z mehanično nujnostjo izločil iz nje, kar je koruptnega, malomarnega in nezadovoljivega.

Po mojem mnenju izvira velik del vseh težav in nezadovoljstva z državo in njeno ureditvijo iz slabe uprave. Ta pa se ne da izboljšati enostavno z redukcijo ministrstev in uradništva, marveč je treba zlasti njeno tehnično ureditev prav do temelje izpremeniti in izboljšati. Zaradi tega sem že svoj čas, ko smo v ministrskem svetu pretresali načrt zakona o vrhovni državni upravi, zastopal mnenje, da je treba hkrati s tem zakonom izdati tudi še zakon oziroma uredb o tehnični organizaciji državne uprave. Iz istega razloga se mi zdi tudi zdaj, ko je to vprašanje znova aktualno, važno poudariti par misli, ki bi jih bilo treba pri preureditvi naše državne uprave vpoštevati in kar najbolj dosledno uveljaviti.

Prvo, in po mojih mislih najvažnejše načelo dobre uprave je: Vsak predmet, ki se da takoj rešiti, se praviloma tudi mora takoj rešiti. Izjeme, n. pr. če je dotični referent odsoten, bolan, ali kaj sličnega, so kajpak neizogibne. Vendar se da s primernimi odredbami za take slučaje tako poskrbeti, da bo sleherno zastajanje spisov preko določenega kratkega roka (n. pr. en teden) popolnoma izključeno.

Naveda, ki je danes udomačena menda prav v vseh uradih, da se mora vsak, tudi najpreprostejši predmet, predno se reši, v pisarni uležati, je treba brezobzirno zločiti. V tem pogledu se ne bi smeli strašiti nobenih, niti še tako strogih sredstev. Zadrževanje in zalaganje predmetov, ki bi se dali sprosti rešiti, bi moralo veljati kot eden najhujših službenih pregreškov. Če se nabere zlasti rednega dela toliko, da ga uradnik sprosti ne zmaga, potem naj bi bila njegova prva dolžnost, da to javi predstojniku. Ta pa naj bo zopet dolžan delovne moči tako razvrstiti, da delo ne bo zastajalo.

Drugi področnosti ne bom omenjal. Priporočam le še, da slični predpisi po večini že danes obstojajo — seveda le na papirju. To pa v prvi vrsti radi tega, ker danes ni nikake prave kazenske sankcije za uradnika, ki pusti mirno, da se njemu in njegovim podrejenim organom gromadijo akti. Danes so namreč v državni službi glavno uradne ure. Te mora uradnik točno odsedeti v uradu, drugače se mu — vsaj tam, kjer je red — lahko kaj pripeti. Za to pa, kar bi moralo biti najvažnejše in odločilno, koliko dela ima oziroma kako, ali in kako ga je dovršil, za to se le razmeroma redkokdaj ranima.

Ta ali oni bo kajpak ugovarjal, češ da gledam to stvar enostransko ter da pretiravam. — Priznam, da sem to točko dokaj bolj naglasil, nego bi odgovarjalo važnosti, ki se ji običajno pripisuje. Do tega me je dovedlo dvojje:

Prvo je misel, da mora javna uprava danes služiti v prvi vrsti ljudem. Ti pa največkrat ne morejo brez škode čakati, meseca in mesece ali morda celo leta, da se njihov predmet reši. Pred sto leti, v dobi policijske države je bilo to drugače. Takrat je uprava služila predvsem državi. Ta je lahko čakala na rešitev, oziroma če jo je nujno potrebovala, jo je tudi vselej lahko takoj dobila. Ljudje takrat državne uprave sploh niso potrebovali, oziroma sploh niso o nji tako rekoč nič vedeli. Danes je to bistveno drugače.

Drugič pa mi je praktična izkušnja pokazala v jasni luči vprav bistveni pomen te točke. Recimo le, da smo gornje načelo naglaševanja spisov zares uveljavili. Ali ne bo v kratkem izginito iz naših uradov, zlasti iz onih prve in druge instance najmanj polovica aktov? S tem pa odpadajo neštene vilne zloglasne intervencije in ž njimi združeno nepotrebno in zamudno iskanje aktov, s tem je odpravljen povod za mnogobrojne urgence, ki povzročajo vedno le še novo delo, s tem odpada končno tudi glavni vzrok korupcije.

Naj navedem samo en zgled: Ko sem prevzel ministrstvo socialne politike, je bilo v nekem oddelku ka tisoč neresenih spisov in sicer takih, ki so že po svojem predmetu tirjali nujno rešitev. Posledica tega so bile mnogobrojne intervencije v oddelku in pri meni. Zastopniki tujih držav so hodili pritiskati name, naj se posamezni predmeti rešijo v tem ali onem smislu. Vrh vsega pa se je še šepetalo o korupciji v dotičnem oddelku.

Da napravim red, sem dal od omenjenih zastalnih predmetov ok 800 poslati podrejenim organom s pooblastilom in nalogom, da jih brez odlaganja rešijo v lastnem delokrogu. Ostanek pa je bil v kratkem počiščen iz ministrstva. Na to smo uveljavili red, da se je vsak predmet, ki je to dopuščal, brezpogojno takoj rešil. In posledica? Delo, ki ga prej dve moči nista zmogovali, je odeslej z lahkoto opravljal en sam uradnik. Kajti intervencije, ki so prej kradle čas, so v kratkem popolnoma prenehale. Še bolj zanimivo pa je, da so

Rim, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Sedaj se je končno izvršil dogodek sprave med papežem in italijansko kraljevo hišo, s čimer je končan 60 letni spor. Državni tajnik, kardinal Gasparri je o tem obvestil inozemske zastopnike pri sv. Stoli, da so se določili temeljni obrisi za konkordat in razčiščenje rimskega vprašanja, s čimer so obenem potrjene tudi vse dosedanje vesti Vašega poročevalca. Konkordat, spravni akt med papežem in kraljem, je že parafiran. Papež se ne smatra več za jetnika. Končni podpis se bo izvršil dne 12. februarja. Konkordat bo med drugim obsegal tudi izenačenje škofijskih mej z deželnimi mejami. Zelo zanimiva je rešitev rimskega vprašanja, kolikor se tiče teritorialnih oblik, ki so se zdele do sedaj nerazrešljive. Še jeseni l. 1927 je izjavil fašistični uradni list,

Sprava med Italijo in Vatikanom gotova

Sporazum se podpiše 12. februarja

da mora ostati vzpostavitev temporarne papežev oblasti izključena, bodisi v še tako omejeni obliki. Če je kljub temu Cerkev dobila zahtevano minimalno ozemlje, katero rabi za izvrševanje svoje suverenosti, je to gotovo uspeh njene mirne vztrajnosti. Italijanska vlada je s svojo popustljivostjo samo držala dano kraljevo besedo, ki jo je dal prvi italijanski kralj Viktor Emanuel papežu Piju IX., ko mu je pisal, da mu kot poglavarju katoliške Cerkve zagotavlja slaven sedež, neodvisen od vsake človeške suverenosti. Nekoliko dni potem je kralj zapovedal, da se tako zvano Leonovo mesto ne sme zasesti in da je tudi izključeno iz kapitulacij. Dne 22. septembra 1870 je kralj v ministrskem svetu izjavil še izrecno, da se bodo italijanske čete umaknile iz Leonovega mesta, čim se bo

to zahtevalo. O zunanji obliki vzpostavitve normalnih odnosov med Cerkvijo in državo še ni nič znanega.

Milan, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Kardinal državni tajnik Gasparri je danes dopoldne ob 10.30 zbral pri sebi diplomate pri sv. stolici v Vatikanu in jih v kratkem nagovoru obvestil o doseženi spravi med italijansko vlado in papežem. Njegovo poročilo je trajalo samo okoli pet minut in se ni spuščalo v podrobnosti rešitve rimskega vprašanja.

Milan, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Kardinal državni tajnik Gasparri je sedaj brzojavno obvestil tudi vse papežev nuncijs v inozemstvu o doseženi spravi med Vatikanom in italijansko državo.

Polde Kemperle oproščen

Rim, 6. februarja 1929.

Končno je zadeva uradnika ustavljene »Goriške Straže« g. Poldeta Kemperle prišla pred izredno državno sodišče. Po tednih trpljenja po raznih ječah je mogel Kemperle stopiti pred sodnike in objasniti zadevo »o tihotapstvu municije in zbiranju orožja v prevarne namene«.

Izredno državno sodišče je po preiskavi

in po zaslišanju prizadetih g. Poldeta Kemperla oprostilo vsake krivde.

S tem je tudi pred najbolj kompetentnim faktorjem dokazano, da so bila brez vsake podlage sumničenja voditeljev slovanskega prebivalstva v Italiji. Ljudstvo v Primorju in njegovi voditelji so bili vedno lojalni in udani državljanji Italije. Prepričani smo, da bo prebivalstvo z velikim zadovoljenjem sprejelo vest o oprostitvi g. Kemperla.

Poljska ratificirala Kellogov pakt

Varšava, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Poljski sejm je danes ratificiral Kellogovo pogodbo. Zunanji minister Zaleski je imel kratek nagovor, v katerem je omenjal skoro istočasni podpis posebnega protokola v Moskvi. S sprejetjem ruskega predloga hoče poljska vlada podčrtati, da je vedno pripravljena podpirati vsako mirno akcijo. Upanje je, da bo protokol ugodno vplival na nadaljnji razvoj odnosov med Poljsko in sovjetsko Rusijo.

Moskva, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Na današnji dan določeni podpis Litvinovega protokola se je odgodil in se nov rok za podpis še ni določil. To se je zgodilo, ker se je prihod romunskega poslanika iz Varšave zakasnil za en dan, v glavnem pa brez dvoma za to, ker še ni znano stališče Latvije in Estonke, katerih zunanja ministra se nahajata v Rigi, da končno razčisti vprašanje, ali naj se na vabilo Poljske podpiše protokol istočasno, ali pa se mu pridruži državi pozneje. Poljska ima seveda živahen interes na tem, da počaka na rezultat razgovorov v Rigi ter upa, da bo vsaj Estonka podpisala protokol obenem s Poljsko in Ro-

munijo. Protokol pomeni vsekakor ublažitev nasprotstev med sovjetsko unijo in Romunijo v besarabskem vprašanju. To sledi iz tega, da se je Romunija navzile temu, da nima z Rusijo nobenih oficijelnih odnosov, odločila, poslati v Moskvo posebnega poslanika na podpis protokola, na drugi strani pa tudi iz tega, da je Litvinov pristal na poljski predlog, po katerem dobi protokol uvodno formulo, ki naj ojači obstoječe mirne odnose med podpisniki. Proti romunskemu pričakovanju, da se sovjetski uniji s to formulo nalaga, da se odreče nadaljnji diskusiji o besarabskem vprašanju, nastopajo seveda v Moskvi z vso jasnostjo. Litvinov je lahko pristal na formulo, ker z Romunijo ni vojne stanja, sicer pa so v Moskvi že naprej izjavili, da ravno tako kakor s pristopom h Kellogovemu paktu zelo pozdravljajo tudi s tem protokolom, če se obe stranki odredita tudi vojni za rešitev besarabskega vprašanja, da pa se s tem nikakor nočejo odreči svojim zahtevam in vsakemu poskusu mirne ureditve tega problema.

Kriza nemške vlade

Centrum proti sedanjí koalíciji - Odstop ministra Guerarda

Berlin, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Državni kabinet se je danes bavil s položajem, ki je nastal po odstopu centrumovega ministra Guerarda. Kakor javlja izdan komunike, je vlada sklenila voditi posle dalje z ozirom na notranji in zunanje politični položaj, posebno pa na reparacijska pogajanja. Državni kanceler je o tem poročal državnemu predsedniku, ki je popolnoma odobril stališče kabineta, sprejel Guerardovo demisijo in na predlog državnega kancelerja poveril vodstvo prometnega ministrstva poštenu ministru dr. Schätzlu od bavorske ljudske stranke, notranjemu ministru Severingu (soc. demokrat) pa ministrstvo za zasedene kraje. Vodilni list centroma »Germania« je zadovoljen z zopetno pridobljeno svobodo stranke, ki je edina deset let neprestano nosila breme vlade. Centrum ne misli na to, da bi stopil na stran odkritih sovražnikov vlade, temveč bo z vlado mirno in stvarno razpravljaj. Nemška ljudska stranka in socialni demokrati niso igrali fair igre in so tako

izrinili centrum iz kabineta. Socialnodemokratski »Vorwärts« je pesimističen in se boji, da bo centrum Müllerjev kabinet, če ne takoj strmoglavil, pač pa vendar izpodbil pri prvi ugodni priliki.

Berlin, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Nemška vlada je sprejela prošnjo za demisijo dosedanjega zaupnika centroma prometnega ministra Guerarda. Dejstvo, da se je vodstvo prometnega ministrstva poverilo poštnemu ministru dr. Schätzlu, ki je član bavorske ljudske stranke, se smatra za prijateljsko geslo nasproti centrumu. Rešitev vladne krize in nadaljnji razvoj parlamentarnega položaja je še popolnoma nejasen. Državni kanceler Müller bo moral v bodoče, v državnem zboru vedno iskati večino. Smatra se pa, da centrum, ki je prpadal od postanka republike dalje neprestano skozi deset let državnemu kabinetu, ne bo prestopil v načelno opozicijo, temveč da bo nedvomno vedno glasoval za državne potrebe.

Pred sporazumom z Grčijo

Atene, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Venizelos je danes v zunanjem odboru v prisotnosti vseh voditeljev strank ter bivšega zunanega, vojnega in mornariškega ministra poročal o pogajanjih Grčije z Jugoslavijo, Turčijo in Bolgarsko in o odnosajih z Italijo. Ker se ni izdalo o tem nobeno poročilo, se je moglo samo doznati, da je Venizelos posebno podčrtaval nastale težkote v pogajanjih s Turčijo ter da se namerava

še enkrat sklicati zunanji odbor. Vsekakor je gotovo, da v poslanski zbornici ne bo nobene debate, dokler se ne sprejme zakonski načrt o grško-italijanskem dogovoru. Kakor javlja belgrajski dopisnik »Ethnos«, se tam v kratkem pričakuje sporazum v grško-jugoslovanskih vprašanjih, ker so razgovori prišli v ugoden tek.

Kaj je s Trockim

Carigrad, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Vesti, da je Trocki dospel v Carigrad, so se izkazale kot napačne. Sicer sta dospela v Carigrad dva ruska parnika »Ljening« in »Krasniflot«, ki pa Trockega nista imela na krovu. Zdi se, da je resnična vest, da Trocki dosedaj sploh še ni zapustil Rusije.

glasovi o korupciji v dotičnem oddelku od takrat popolnoma utihnili.

Imam še druge zanimive zglede, ki pa jih tu še zaradi prostora ne morem navajati.

(Konec prihodnjik.)

Belgrad ima zmisel za potrebe Zagreba

Zagreb, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Danes se je vrnil v Zagreb dr. Stjepan Skrlj. Časnikarjem je izjavil, da bo se tanji občinski svet ostal v dosedanj sestavi. S svojim bivanjem v Belgradu je zadovoljen. Prav tako je zadovoljen z razumevanjem zagrebških potreb v Belgradu in s sprejemom v ministrstvih. Dobil je vtis, da bo kralj z vso rodbino za dalje časa obiskal Zagreb. Ker pa prostori kraljevega dvora niso primerni za kraljevo bivanje, je dr. Skrlj izjavil, da bo vse potrebno ukrenil za kraljev sprejem.

Madjarka - najlepša žena Evrope

Pariz, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne je bila volitev najlepše žene Evrope. Med 17 tekmovalkami skoro iz vseh držav Evrope si je pridobila zmago 19 letna Madjarka Elizabeta Simon.

Stabilizacija leja

Bukarošt, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Finančni minister Popovici je danes popoldne v senatu naznanil stabilizacijsko vrednost romunskega leja. 1 lej ima 10 miligramov zlata, 1 funt šterling je 813 lejev, 1 dolar 167.18 leja, 1 francoski frank 6.55 in 100 lejev je 3.10 švicarskega franka. Senat je odobril stabilizacijski kurz, kar je ob 8 zvečer storila tudi poslanska zbornica. Jutri izide kurz v uradnem listu, tako da bo od jutri dalje lej končno veljavno stabiliziran.

Nov val mraza

Berlin, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Novi val mraza, katerega so se bali, je že prišel v Nemčijo. V Berlinu je bila danes temperatura — 21.5, v Gornji Sleziji in v Königsbergu pa — 25. Iz Poljske, posebno iz severovzhodnih delov, javljajo mraz — 35 do — 42, radi katerega je že več oseb zmrznilo.

Nov polet Zeppelina

Berlin, 7. febr. (Tel. »Slov.«) 25. februarja bo zrakoplov »Grof Zeppelin« nastopil polet na vzhod preko Egipta in Palestine.

Justifikacija Prpiča 15. februarja

Zagreb, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Stol sedmorice je vrnil sodnemu stolu akte glede justifikacije Prpičevih tovarišev. Obešeni bodo štirje. Dan usmrtitve še ni določen. Najbrže bodo usmrtni 15. februarja.

Gostovanje g. Gajdarova in ge. Gzovske

Snoči se je vršilo napovedano in po našem časopisju dobro pripravljeno gostovanje filmskega in dramskega umetnika g. Gajdarova in njegove soproge Gzovske. Občinstvo, ponajveč ženski svet in tudi tisti moški, ki ga danes bolj zanima kino kot gledališče, je napolnil operno gledališče, kakor že davno ne pomnimo. Posebno polno je bilo parterno stojišče, tako da se je v gneči komaj vzdrževal red. Umetnika sta v triumi igri podajala dramo Louisa Verneilla z veliko virtuoznostjo in močnim doživljem. Drama sama je delo novejšega realizma docela duševno zgrajena, dasi tehnično nekoliko raztegnjena. Podajanje obeh umetnikov je bilo nevsiljivo, plemenito in je priklepalo občinstvo do zadnjega nase. G. Gajdarovu se jasno pozna provenienca Hudožestvenikov. Plemeniti patos, ki se preliva v ritmičnih perijodah kot mavrični slapovi, sam govor notranjih dogodkov, je najznačilnejše in najboljše, kar premore njegova umetnost. Tu mu je tudi ga. Gzovskaja blizu. Zunanja akcija obeh igravcev pa se je že močno premaknila k filmu; toda dočim se pri g. Gajdarovu preliva in se skoraj nikjer ne lomi, se pri ge. Gzovski čutijo tupatam močni filmski efekti, ki skušajo tolmačiti gledavcu dogodke, ki jih ne vidi neposredno pred seboj. Gostovanje je bilo v toliko zanimivo, ker smo videli rahlo sintezo gledališke in filmske umetnosti, ki jo pričujoče delo lahko prenese — zelo pa bi nas zanimalo, videti oba umetnika v izrazitih odskih komadih, kjer bi prišla manj do izraza virtuoza, kabinetna igra in bi bolj odločal odski element, ali pa da bi ju vsaj videli v Tolstega »Živem mrtvecu«. — Občinstvo je po vsakem dejanju mnogokrat klicalo oba umetnika pred zastor in se je na koncu le nerado razšlo. Seveda je bilo mnogo obiskovalcev, ki so prišli bolj radi filma kot radi drame. Zelo častno je bila zastopana tudi ljubljanska ruska družba.

F. K.

Novosadska vremenska napoved: Večro, lahki severni vetrovi. Oster mraz od severa proti notranjosti.

Dunajska vremenska napoved: Jasno in mrzlo.